

№ 29 (20044) 2012-рэ илъэс БЭРЭСКЭШХУ **МЭЗАЕМ и 17**

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Президентым иунашьохэр игъом ыкІи икъоу агъэцэкІагъэх

УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым видеоконференциеу тыгъуасэ зэхищэгъагъэр пшэрылъ гъэнэфагъэу къышІыгъэхэр гъэцэкІагъэ зэрэхъугъэхэм фэгъэхьыгъагъ. Анахьэу къэралыгъом ипащэ зыгъэгумэкІэу къыхигъэщыгъэхэр ветеранхэм псэупІэ амалэу яІэхэр нахышІу шІыгьэнхэм зэрэдэла-жьэхэрэр, псэупІэ-коммунальнэ фэІофашІэхэм ягъэцэкІэн иІофыгъохэр, хэбзэнчъэу ахъщэхэр зэрэрагъэкІокІыхэрэр, ны капиталым ыкІи сабыибэ зиІэ унагъохэм чІыгу Іахьхэр ятыгъэнхэм алъэныкъокІэ хэукъоныгъэу ашІыхэрэр ары. Ежь Дмитрий Медведевым ипэублэ псалъэ къызэрэщиІуагъэмкІэ, ветеранхэм псэупІэ ятыгъэным фэшІ блэкІыгъэ илъэсым пстэумкІи сомэ миллиард 62-рэ къатІупщыгъ, нэбгырэ мини 170-мэ псэукІэ амалэу яІэр нахьышІу ашІыгъ. Мы Іофыгьор зэшІозыхыгъахэхэр субъектхэм ахэтых, ау джыри узыгъэгумэкІыныбэ щыІ. Джащ фэдэу псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтшІахэрэм, уасэхэр зэрэдагъэк Іуаехэрэм к Іуатэх, законыр зыукъохэрэм нахь афэгъэхьыгъэ тхьаусыхэ тхылъхэр цІыф- пхъашэу уадэзекІон фае.

хэм ежь къыфагъэхьых. Ны капиталым, сабыибэ зэрыс унагьохэм чІыгу Іахьхар ятыгъэнхэм альэныкъокІи Іофыгъохэр щыІэх.

УФ-м и ЛъытэкІо Палатэ ипащэу Константин Чученкэм Президентым иунашъохэр гъэцэк Гагъэ зэрэхъурэм пчъагъэхэмкІэ ыкІи процентхэмкІэ ащигъэгъозагъ. Мылъкум изегъэкІонкІэ хэукъоныгъэу ашІыхэрэм къатегущыlагъ ащ фэгъэзэгъэщт рабочэ купэу зэхащагъэм ипащэу, Премьер-министрэм игуадзэу Виктор Зубковыр. -еатыІшеатк еатыноахех мехqыапоаШ нымкІэ министрэу Виктор Басаргиныр ветеранхэм псэупІэ ягъэгъотыгъэнымкІэ, ны капиталым ыкІи чІыгу Іахьхэм ятынкІэ Іофхэм язытет къытегущыІагъ.

Непэ зигугъу къэтшІыгъэ Іофыгъохэр зэшІохыгъэ зэрэхъухэрэм лъыплъэгъэныр зэгъогогьоу щымытэу хабзэ шъушІын фае, — къариІуагъ Дмитрий Медведевым къэгущы Іагъэхэм къа Гуагъэр къызэфихыйсыжызэ. пІэхэм япшъэрылъхэр зэрамыгъэцакІэ- УплъэкІунхэр тапэкІи лъыжъугъэ-

Субъектхэм япащэхэм ащыщхэми иупчІэхэр афигъэзагъэх, Іоф зыдашІэн фаехэр къыхигъэщыгъэх.

АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан видеоконференцие ужым къызэриІуагъэмкІэ, республикэм игъэцэкІэкІо хэбзэ органхэм афэгъэзагъэхэу пстэумкІи блэкІыгъэ илъэсым пшъэрылъи 106-рэ Президентым къафишІыгъ. ЗэкІэри игъом ыкІи икъоу агъэцэкІагъэх. Ветеран нэбгырэ 46-у 2005-рэ илъэсым чэзыум хэуцогъагъэхэм псэупІэхэр аратыгъэх, нэужым хэуцогъэ нэбгырэ 542-м щыщэу 458-мэ псэупІэ зэрагъэгъотыным фэшІ субсидиехэр афатІупщыгъэх, 84-у къэнагъэхэм охътэ благъэм аратынэу тхылъхэр агъэхьазырых. Дмитрий Медведевым къыхигъэщыгъэ ны капиталым къытегущыІэзэ, ятІонэрэ, ящэнэрэ сабыир къызыфэхъухэрэм зэтыгъо ахъщэу сомэ мин 50 республикэм зэраритырэр къы Іуагъ. Мылькур хэбзэнчъэу зыгъэзекІохэрэм якъычІэгъэщыни правэухъумэкІо органхэм Іоф дашІэ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым къытырихыгъэх.

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьыліагъ

Наукэм ихэхьоныгъэ и ахьышхо зэрэхиш Іыхьагъэм ык Іи илъэсыбэ хъугъэу шІуагъэ къытэу Іоф зэришІэрэм апае Бэджэнэ Мурат Безрыкъо ыктом — къэралыгъо учреждениеу «Т.М. КІэращэм ыцІэкІэ щыт Адыгэ республикэ институтэу гуманитар ушэтынхэм апылъыр» зыфиІорэм инаучнэ ІофышІэ шъхьаІэ Зэкъошныгъэм иорден фэгъэшъошэгъэнэу.

~~-~~

Урысые Федерацием и Президентэу Дмитрий МЕДВЕДЕВ Москва, Кремль мэзаем и 9, 2012-рэ илъэс N 164

Кандидатурэм дыригъэштагъ

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІушынэ Аслъан АР-м ипрокурор шъхъа Із игуадзэу къагъэлъэгъогъэ КІыкІ Исмахьилэ тыгъуасэ ІукІагъ, ащ нахь благъэу нэІуасэ зыфишІыгъ, икандидатурэ зэрэдыригъаштэрэр риІуагъ.

Іофтхьабзэм хэлэжьэгъэ АР-м ипрокурор шъхьа Гэу Василий Пословскэр И.К Гык Гым къулыкъу гъогоу къыкІугъэм кІэкІэу къытегущы-Іагь. УФ-м и Президент къыгъэнэфэрэ пшъэрылъхэр республикэм щызэшІохыгъэнхэмкІэ ащ бэкІэ зэрэщыгугъыхэрэр къыІуагъ.

(Тикорр).

ЛІышъхьэм иІофшІэгъу зэІукІэгъухэр

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан шІокІ зимыІэ медицинэ страхованием и Фонд икъутамэу республикэм щы 13м идиректорэу Хьагъэудж Марыет тыгъуасэ ІофшІэгъу зэІукІэгъу дыриІагъ. БлэкІыгъэ илъэсым отделением Іофэу ышІагъэм изэфэхьысыжьхэм, 2012-рэ илъэсым пшъэрылъэу зыфигъэуцужьыхэрэм, нэмыкІ Іофыгъохэми бгъуитІур

М. Хьагъэуджым къызэриІуагъэмкІэ, фондым икъутамэу Адыгеим щыТэм ибюджет 2012-рэ илъэсым сомэ миллион 842-рэ хъунэу ары зэрагъэнэфагъэр. Ащ ипроцент 92-р медицинэм иІофышІэхэм лэжьапкІэу аратыштым пэІухьащт. Страхованием ыльэныкъокІэ УФ-м изаконодательствэ зэхъокІыныгъэу фэхъугъэхэм чІыпІэ къин рагъэуцуагъэх нахъ мыш і эми, хэк і ып і эу щыІэхэм зэряусэхэрэр, сымэджэщхэм, поликлидехеІшаф-оІефк мехфыІр едекетыкефак мехенин шапхъэу щы Ізхэм адиштэу зэш Іохыгъэнхэм, ахэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм анаІэ зэратырагъэтырэр къыІуагъ.

- Псауныгъэр къэухъумэгъэным иучреждениехэм ягъэцэкІэжьын ыкІи язэтегъэпсыхьан мы аужырэ илъэсхэм ахъщэшхо апэГутэгъахьэми, Іэзэгъу уцхэр зэращэфыщт ахъщэр сымэджэщхэм афимыкъоу къа Го. Ащ ц Іыфхэр ыгъэразэхэрэп, сыда пІомэ ежь яахъщэкІэ ахэм ящыкІагъэр ащэфын фаеу мэхъу. Медицинэ ІэпыІэгъоу цІыфхэм аратырэр шапхъэхэм адимыштэу бэрэ къыхэкІы. Сымаджэм ипсауныгъэ зэтезыгъэуцожьыщт Іэзэгъу уцыр врачым ымыгъэфедэу, сыд фэдэми щыІэ горэ къызэрэфыритхыкІырэми кІэух фэшІыгъэн фае. КІэкІэу къэпІон хъумэ, сымаджэм ылъэныкъокІэ медицинэм иІофышІэ пшъэдэкІыжьэу ыхьырэр гъэлъэшыгъэныр нахь тэрэзэу сэльытэ, — къы Іуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Мы мэфэ дэдэм республикэм и ЛІышъхьэ АР-м и ЛъытэкІо палатэ ипащэу Мэхьош Рэщыдэ ригъэблэгъагъ. 2011-рэ илъэсым мы структурэм зэшІуихын ылъэкІыгъэм, уплъэкІунэу зэхащагъэхэм зэфэхьысыжьэу афэхъугъэхэм, нэмыкІхэми ахэр атегущыІагъэх.

Р. Мэхьошым къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, бюджетым епхыгъэ сомэ миллиарди 3-р республикэм зэрэщагъэфедагъэр блэкІыгъэ илъэсым палатэм ыуплъэкІугъ. Ыпэрэ илъэсхэм ялъытыгъэмэ, хэукъоныгъэу къыхагъэщыгъэхэм япчъагъэ нахь макІэ хъугъэ. Арэу щыт нахь мышІэми, сомэ миллион 22-м ехъурэ бюджет ахъщэр зищыкІагъэм пэІуамыгъэхьагъэу агъэунэфыгъ.

Мы Іофыгьохэм тапэкІи анаІэ атырагьэтыныр, законыр зыукъорэ пащэхэм пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэныр, коррупционнэ нэшанэу мы лъэныкъом къыхафэхэрэр дэгъэзыжьыгъэнхэр пшъэрылъ шъхьаГэу зэрэщытхэр ТхьакГущынэ Аслъан къы Іуагъ. Ащк І палатэм итхьаматэ пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр фигъэуцугъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ лъэшэу гухэкІ ащыхьоу Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Кабанова Надеждэ Иван ыпхъум фэтхьаусыхэх ятэ идунай зэрихъожьыгъэм фэшІ.

<u>Владимир ПУТИН:</u>

«ШІагьэу щыІэхэм такъыщыуцу хъущтэп»

Мэзаем и 15-м УФ-м и Премьер-министрэу Владимир Путиныр Республикэу Татарстан икъалэу Набережные Челны щыІзу псауныгъэм икъзухъумэн исистемэ модернизацие шІыгъэным фэгъэхьыгъэ программэр гъэцэкІагъэ зэрэхъурэм, демографием иІофыгъохэм зыщатегущыІзгъэхэ зэхэсыгъо зэхищэгъагъ. Видеоконференцие шІыкІзм тетэу субъектхэр зэкІз ащ къыхигъэлэжьагъэх.

Пстэумэ апэу демографием иІофыгьохэм атегущыІагьэх. Владимир Путиным къызэриІуагъэмкІэ, 2005-рэ илъэсым къыщыублагъэу 2010-рэ илъэсым нэс цІыфэу Урысыем щыпсэухэрэм, гурытымкІэ лъытагъэу, къагъашІэрэр илъэси 5-кІэ нахьыбэ хъугъэ, 2011-рэ илъэсым 70-м ехъугъ. Къэхъухэрэм япчъагъэ хэпшІыкІэу хэхъуагъ, дунаим ехыжьырэр нахь макІэ хъугъэ. ПэшІорыгъэшъэу къызалъытэм зыщыгугъыщтыгъэхэм ар зэрэнахыбэр Правительствэм ипащэ игуапэу къыхигъэщыгъ. Аужырэ илъэси 6-м къыкІоцІ сабыеу миллиони 10-м ехъу Урысыем къихъухьагъ. Сабый къэхъугъакІ у дунаим ехыжьырэр бэкІ э нахь макІэ хъугъэ. Демографиер нахышІу хъуным фэшІ къэралыгъом шІыкІэу ыгъэфедагъэхэм, гущыІэм пае, ны капиталым, гъомылапхъэхэм апае сертификатхэм, нэмыкІхэм яшІуагъэ къызэрэк Іуагъэр Владимир Путиным къыхигъэщыгъ.

— Арэу щытми, джыри мы

лъэныкъомкlэ Іофхэр дэгъу дэдэхэу пІоным тынэсыгъэп, — къы-Іуагъ нэужым. — ШІагъэу щы-Іэхэм зыпари ахэтымыгъахъомэ пстэури къызэтеуцощт. Субъектхэм демографием нахь чанэу ащыдэлэжьэнхэ фае.

ДемографиемкІэ зиІофхэр нахьышІу хъугъэхэу, къэгъэлъэгъон дэгъухэр зиІэхэм ІэпыІэгъу аратыщтэу Владимир Путиным къыІуагъ. Мы лъэныкъомкІэ лъэшэу ауж къинагъэхэми ацІэ къыри-Іуагъ.

Нэужым УФ-м псауныгъэм икъэухъумэнкІэ ыкІи социальнэ хэхьоныгъэхэмкІэ иминистрэу Татьяна Голиковар демографием иполитикэ зэрэльагъэкІуатэрэм къытегущыІагъ. Ауж къинэрэ субъектхэм, Республикэу Марий Эл, Мордовием, Сахалинскэ, Псковскэ, Хабаровскэ хэкухэм япащэхэр къызэгущыІэхэм ушъхьагъу афэхьоу къыхагъэщыгъэхэм Премьер-министрэм адыригъэштагъэп, Іоф зыдашІэн фаехэм анаІэ тыраригъэдзагъ.

Псауныгъэм икъэухъумэн мо-

дернизацие шІыгъэным фэгъэхьыгъэ программэр гъэцэкІагъэ зэрэхъурэм тегущыІэхэзэ, мыщ пэІухьащт ахъщэу къатІупщыгъэр игъом ыкІи зищыкІагъэм пэІузыгъэхьагъэу, законым диштэу ищык Гагъэм фэдиз хигъэхъожьызэ медицинэм епхыгъэ учреждениехэр зэтезыгъэпсыхьэгъэхэ субъект 35-у зыцІэ къыраІуагъэхэм апэрэхэм Адыгеир ащыщ. Видеоконференцие ужым АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан гущыІэгъу тызыфэхъум къызэриІуагъэмкІэ, 2011— 2012-рэ илъэсхэм псауныгъэм икъэухъумэн исистемэ модернизацие шІыгъэным пэІухьанэу сомэ миллиард программэм къыдыхэлъытэгъагъ. БлэкІыгъэ илъэсым миллион 528-рэ ащ пэІуагъэхьагъ. Медицинэм епхыгъэу пстэумкІи объект 49-мэ гъэцэк Іэжьынхэр арашІылІагъэх, сомэ миллиони 183-рэ ауасэ оборудование, сомэ миллиони 4 ауасэ компьютер техникэ къащэфыгъ. Джы Іофыгъо шъхьаІэу тапэкІэ зыдэлэжьэщтхэу республикэм ипащэ къыхигъэщыгъэхэр жъэгъэузыр къызэузыгъэхэм зыщя Газэхэрэ диспансерыр къэлэ гупчэм рахыжьынышъ, сымаджэхэмкІэ нахь федэ хъущт чІыпІэу жьы къабзэ зыдэщыІэм ахыжьыныр, республикэ сымэджэщым диагностическэ Гупчэ иІэныр арых.

ХЪУТ Нэфсэт.

Хэдзынхэм республикэр зэрафэхьазырым тегущы Гагъэх

ным пае Адыгеим щызэхащэгъэ комиссиемрэ оперативнэ штабымрэ тыгъуасэ зэхэсыгъоу яІагъэм тхьамэтагъор щызэрихьагъ Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан. Урысыем и Президентрэ республикэм имуниципальнэ органхэм ащыщхэмрэ яхэдзынхэу гъэтхапэм и 4-м зэхащэщтхэм Адыгеир зэрафэхьазырым, мы кампаниер окІофэ террористическэ актхэр къэмыхъунхэм пае шІэгъэн фаехэм, щынэгъончъэным ишапхъэхэр гъэцэкІэгъэнхэм къэзэрэугъоигъэхэр атегущыІагъэх.

УФ-м изаконодательствэ диштэу хэдзынхэр зэхащэнхэ зэрэфаер ТхьакІущынэ Аслъан пэублэм къыщиІуагъ. Ащ пае чІыпіэ хэдзэкІо комиссиехэм яІофшіэн зэрэзэхащэрэм, хэдзыпіэ участкэхэр щынэгъончъэным ишапхъэхэм зэрадиштэхэрэм, нэмыкІ лъэныкъохэмкІи Іофхэм язытет зыфэдэм республикэм ипащэ къакІзупчІагъ.

АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие и Тхьаматэу Хъут Юрэ къызэриІуагъэмкІэ, гъэтхапэм и 4-м зэхащэщт хэдзынхэм республикэр афэхьазыр. Джырэ уахътэ видеокамерэхэр

Терроризмэм пэшlуекlогъэім пае Адыгеим щызэхащэгъэ миссиемрэ оперативнэ штаімрэ тыгъуасэ зэхэсыгъоу яІары тхьамэтагъор щызэрихьагъ щыгэ Республикэм и ЛІытыхьэу Тхьакlущынэ Аслъан. оысыем и Президентрэ ресбликэм имуниципальнэ ор-

Хэдзынхэр щынэгъончъэу зэхэщэгъэнхэм фэш І джырэ уахътэ зэш Іуахырэ Іофыгъохэм къатегущы Іагъэх ФСБ-м АР-мкіэ и Гъзіорыш Іапіз ипащэу Олег Селезневыр, АР-м хэгъэгу кіоц Іофхэмкіэ и Министерствэ ипащэ игуадзэу Евгений Долматовыр, МЧС-м и Гъзіорыш Іапізу АР-м щы Іэм ипащэу Гъунэжьыкъо Мурат.

Хэдзын кампаниер рэхьатэу, щынэгъончъэу, законым диштэу республикэм щызэхэщэгъэныр зэк эмн япшъэрылъ шъхьа зэрэщытыр Тхьак ущынэ Аслъан къык зигъэтхъыгъ. Ащк зэти къытефэрэр шлок имы зуыгъэцэк зэн укъафигъэпытагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр нэмыкІ Іофыгъохэми атегущы-Іагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашІыгъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

ШІушІэ Іофтхьабз

Ильэсыбэ хьугьэу густыныгьэ фыри Іоф зэриш Іэрэм, ч Іып Іэ зыгьэ Іорыш Іэжьыным ихэхьоныгьэ и Іахь зэрэхиш Іыхьэрэм афэш І Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Щытхъу тхыль фагьэшъошагь Ананевский Сергей Виктор ыкъом, муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым» иадминистрацие ипащэ иапэрэ гуадзэ ипшъэрыльхэр п Іэльэ гьэнэфагьэк Іэ зыгъэцак Іэрэм.

Ильэсыбэ хьугьэу шІуагьэ къытэу гьэсэныгьэм иІоф зэрэфэлажьэрэм, къыткІэхьухьэрэ ныбжьыкІэхэм яегъэджэнкІэ ыкІи япІункІэ гъэхъагъэхэр зэришІыгъэхэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм и Щытхъу тхыль фагъэшъошагъ Къат Замирэт Щамсудинэ ыпхъум, Теуцожь районымкІэ къутырэу Шевченкэм и МБОУ-у «Гурыт еджапІзу N 11-м» адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ икІэлэегъаджэ.

Электроннэ шІыкІэм

Адыгэ Республикэм и Правительствэ зычІэт Унэм тыгъуасэ зэхэсыгъо щыкІуагъ. Электроннэ правительствэ республикэм щыгъэпсыгъэным ыкІи къэралыгъо фэІо-фашІэхэр электроннэ шІыкіэм тетэу цІыфхэм ягъэгъотыгъэным ар фэгъэхьыгъагъ. Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх гъзцэкІохэбзэ ыкІи чІыпІэ зыгъэІорышІэхим ягын органхам ягын моганхам ягын органхам ягын органхам ягын моганхам ягын моганхам ягын органхам о

жьын органхэм ялІыкІохэр. Зэхэсыгьор АР-м и Премьерминистрэу КъумпІыл Мурат къызэІуихызэ, мы лъэныкъом мэхьанэшхо зэриІэр, Урысые Федерацием и Президент инэплъэгъу ар ренэу зэритыр ыкІи электроннэ правительствэм изэхэщэн анахьэу анаІэ зытырагъэтырэ лъэныкъохэм зэращыщыр къыІуагъ. -ефые еІмытышыфеек ефмехнал дэщтыр мыщ епхыгъэщт. Джащ фэдэу КъумпІыл Мурат къыхигъэшыгъэхэм ашыш электроннэ правительствэр апэу Татарстан зэрэщагъэпсыгъэр, ащ ыуж Краснодар краим ар щыпхыращыгъ. Тигъунэгъухэм щысэ атетхызэ, тиреспублики ащ фэдэ шІыкІэм

тетыщт

техьан фаеу Премьер-министрэм ыльытагь.

Электроннэ правительствэм иинфраструктурэ гъэпсыгъэнымкІэ зэрахьэрэ Іофтхьабзэхэм игъэкІотыгъэу къатегущыІагъ АР-м экономикэ хэхьоныгъэхэмкІэ ыкІи сатыумкІэ и Министерствэ информатизациемкІэ и ГъэІорышІапІэ ипащэу Нэпсэу Индар. АпэрэмкІэ, фэІо-фашІэу ціыфхэм ябгьэгьотын фаехэр 700-м зэрехъурэр, ау а зэкІэри зэу пшІыныр зэрэмыпсынкІэр, джащ пае анахь шъхьа Гу щы Гэхэр зэрагъэнэфагъэхэр къыхигъэщыгъ. Межведомственнэ электроннэ зэдэлэжьэным исистемэ (СМЭВ) республикэм щы--ые сІлеашпы мынеалышы дыцІэ къетІогъэ министерствэр зэрикІэщэкІощтыр Нэпсэу Индар къыІуагъ. СистемакІэм техьанхэм пае ящык Іэгъэщт оборудованиер шІэхэу къаІэкІэхьашт. Іофыгъо къызыпыкІырэр ахэр зыдагъэуцущтхэ чІыпІэхэм якъыхэхын ары. Джырэ уахътэ чІыпІэ 200 фэдиз агъэнэфагъ.

Универсальнэ электроннэ картхэр нэбгырэ пэпчъ иІэ зэрэхъущтым иІофи зэхэсыгъом щытегущы агъэх. Ащ къик Іырэр — ц Іыфым «ибазэ данных» зыфаІорэр картэм итхэгъэщт, мыщ къыхеубытэ иполисхэм, ипаспорт яномерхэр. Нахь къызэрыкІоу къэп-Іон зыхъукІэ, картэм ишІуагъэкІэ тыдэрэ къэралыгъо учреждение учІэхьагъэми узыфэе фэІо-фашІэр щыбгъэцэкІэн плъэкІыщт: коммунальнэхэм апк Іэ рыптыщт, уилэжьапкІэ ащ къихьэ пшІышъущт, сымэджэщым е поликлиникэхэм уарычІэхьащт, нэмыкІхэри. Илъэс 14 зыныбжыым къыщегъэжьагъэу шІоигъоныгъэ зиІэ пстэуми ахэр аратыщтых.

Мы Іофым изэшІохын чІыпІэ зыгъэІорышІэжьын органхэм япащэхэм анаІэ льэшэу тырагъэтынэу Премьер-министрэм къафигъэпытагъ, системакІэр цІыфхэм зэралъагъэІэсын фаем анаІэ ащ тыраригъэдзагъ.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

«Дунаим тыщыпсэуным пай»

Джары зэреджагъэхэр кІэлэцІыкІухэу онкологие узыгъо Іаехэр къызэузыхэрэм ащ пэшІуекІогъэнымкІэ я Дунэе мафэ фэгъэхьыгъэ шІушІэ акцием. Ар зэфэдэкІэ Краснодар краим ыкІи ащ икъэлэ шъхьаІэ ащэкІо. Пчъагъэхэм къызэрагъэлъагъорэмкІэ, мы тызыхэт уахътэм адэбз (онкологие) узхэр зиІэ сабыйхэм япчъагъэ краимкІэ мин 200-м лъыкІэхьэ.

Псауныгъэр тын лъэпІэ дэдэу хэткІи зэрэщытым нахь гу зыльыттэрэр егъэзыгъэ чІыпІэ тызиуцокІэ ары. Анахь тхьамыкІэгьо Іаемэ ащыщ тиобществэ сабый ыкІи кІэлэцІыкІу сымэджэ хьыльабэ гъэхъужьыгъое узыр яІэу хэт зэрэхъугъэхэр. Ахэр анахь зыфэныкъохэр апкъышьол къэзыукъэбзыжьыщт лъы къабзэр ары. Джары донорхэульытыныр шапхъэ зыфэхъу-

гъэхэм шъхьащэ афэпшІын ыкІи япэсыгъэр къэралыгъом афишІэн зыкІыфаер.

Мэзаем и 15-р — кІэлэцІы-кІу онкологие узхэр гъэкІо-дыгьэнхэм и Дунэе маф. «Узэкъотмэ — улъэш» пкІэнчьэу аІуагьэп. ГукІэ сымаджэр зэхэпшІэныр, ащ пфэльэкІырэр фэпшІэныр гукІэгъум щыщ, ар етІани сабый цІыкІухэу щыІзныгъэ зыпэ илъхэм япсауныгы икъызэтегьэнэн-къэухъумэн епхыгъэмэ, ухэтми пфэльэкІыщтымкІэ узэблэжьынэу щытэп.

Непэ къалэу Краснодар щыкlорэ шlушlэ Іофтхьабзэу «Дунаим тыщыпсэуным пай» зыфиlорэм ипунктыбэмэ лъы ащатынэу ежь яшlоигъоныгъэкlэ цыфхэр якlуалlэх. Онкологие узхэр гъэкlодыгъэнхэм пае ахэм яшlушlагъэ уасэ фэшlыгъуай.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр лъэшэу гухэк І щыхъоу Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ ш1эныгъэмрэк1э иминистрэ ипшъэрылъхэр зыгъэцак1эу Кабанова Надеждэ Иван ыпхъум фэтхьаусыхэ ятэ идунай зэрихъожьыгъэм фэш I.

وجوبي وجوبي

ТИНЕПЭРЭ тхыгьэ зы- льфыгьэ сабый ыпІушъущтэп. 👤 фэгъэхьыгъэр адыгэ унагъу, зэшъхьэгъусэхэу Лъэустэнджэл Симэрэ Нурбыйрэ арых. Ахэр Шэуджэн районым ит поселкэу Заревэм бэшІагъэу щэпсэух, къуаджэу Къэбыхьаблэ щыщых. Симэ — кІэлэегъадж, урыс кІэлэцІыкІухэм адыгабзэр арегъашІэ, Нурбый унэе бизнесым джынэс пыльыгь, джы сабыйхэм япІун фэгъэзагъ.

Ар зыфызэшІокІырэм ицІыфыгъэкІэ лІыгъэ зэрехьэ.

Пшъашъэхэр еджэщтыгъэх. Зизакъоу унэм къинэгъэ янэятэхэм адэжь къызщык Іуагъэхэ горэм, мэсэмэркъэухэми яшъыпкъэми умышІэнэу къараІогъагъ сабый ибэ цІыкІу горэ апІунэу къаІахымэ, яуахъти нахь гъэшІэгьонэу кІонэу, цІыкІумкІи псапэ хъунэу.

Симэ ыпэу Нурбый ар ыгу Яунагъо пшъэшъи 3 къихъу- къызэк Іыжьым, интернатэу

яуахъти, якъарыуи афагъэІорышІэ. Нурбый джы ипшъэрыль шъхьа Гэу ыльыт эрэр к Галэхэр ригъэджэнхэр, ашъхьэ аІыгъыжьышъоу ригъэсэнхэр, пцэжъыяшэ ыщэнхэр, къалэм, хым, къушъхьэм агу къызщыкІырэм зыкъыщагъэпсэфынэу зэдэкІонхэр, нэмыкІхэри арых.

Зэшъхьэгъусэхэр зышІэрэ пстэуми ахэр сабыйхэм зышъхьамысыжьхэу зэрапылъхэр къыуаІощт. Сабыйхэм агу-

Іахыгъэ шъэожъыехэм агуи, хэр агьэцэкІэнхэ фэягъэ. Аужырэ илъэситІум диктантхэм ачІыпІэкІэ тестовэ ІофшІэнхэр къаратых.

> Адыгабзэм изэгъэшІэн тхьамафэм сыхьатитІу нахь къыфатІупщырэп, арышъ, ащ къинэу пылъыр икъоу къызыгурыІохэрэр сабыйхэм бзэр языгъэшІэрэ кІэлэегъаджэхэр ары. Къиными, ыгу рихьэу адыгабзэр Симэ зэригъэшІагъэхэм ащыщ урыс пшъэшъэжъые Адыгэ къэралыгъо университетым илъэпкъ факультет чІахьи, щеджагъ.

> Еджэным дакІоу адыгэ бзылъфыгъэм еджапІэм щызэхищэгъэ кружокым къакІохэрэм урыс ыкІи къэзэкъ орэдхэм анэмыкІ у адыгэ орэдхэри щарегъашІэх ыкІи къаІох. Зэнэкъокъу зэфэшъхьафхэм ахэлажьэх, щытхьу тхыльхэр къащахьых.

> Лъэпкъ зэфыщытык Іэхэм ынаІэ атетыныри кІэлэегъаджэм щыгъупшэрэп. «Кунаки» зыфиІорэ Іофтхьэбзэ инэу районым зызщыфагъэхьазырырэм хэлэжьэнхэу щыт. Гъатхэм къэзэкъ культурэм ифестивалэу республикэм щызэхащэрэм рагъэблэгъэнхэу къагъэгугъагъэх.

> Урыс кІэлэцІыкІоу адыгэ унагъом щапГугъэу джы къэзэкъ кадетскэ корпусым щеджэрэ Владимир ихьатырк Іэ зэрэунагьоу къэзэкъ культурэм нахь пэблагъэ хъугъэ Владимир еджэным егугъу. Ащ изакъоп, унэм къинагъэхэу еджапІэм кІохэрэри зэкІэ дэгъоу еджэх. Адыгэ унагъо зэриІэр, янэ-ятэхэм зэрафэразэр, къэзэкъхэм агъэфедэрэ сэшхохэри, щыгъынхэри адыгэ лъэпкъым иехэм зэратырахыгъэр зыдеджэхэрэм къафе Гуатэх. ЗылъыкІохэкІэ, «Адыгэ кІэлэ шъыпкъ къытфэшъущагъэр» къара Гомпания къара Гомпания къара Гомпания и при къара Гомпания и при

> Симэ еджапІэм ипрофсоюз комитет ипащ, ипшъэрылъхэр чанэу егъэцакІэх. Районым щызэхащэгъэ методическэ объединениеу урыс еджап Іэхэм адыгабзэр кІэлэцІыкІухэм ащязыгъэхьырэ кІэлэегъаджэхэр зыхахьэхэрэм итхьамат.

> Заревскэ ыкІи нэмыкІ еджапІэхэм ащызэІокІэх. Урок зэІухыгъэхэр къатых ыкІи зэхафыжьых, опытэу яІэ хъугъэр зэфаІотэжьы, амалыкІзу агъэфедэхэрэм нэІуасэ зафашІы.

Сыд фэдэ Іоф фагъэзагъэми, ар чанэу егъэцакІэ, зэхэщэкІо Іаз, мыпшъыжьырэ цІыф. Іоф къыдэзышІэхэрэм къызэраІорэмкІэ, Симэ зэшІуимыхын Іоф

шыіэп. Унагъом джыри къыфэдгъэзэжьын. УрысыбзэкІэ «семьям» — «унагъом» «семь я» къекІы. Лъэустэнджэлхэми сабыибл яІ: Анжела, Альбина, Алина, Владимир, Василий, Андрей ыкІи Сергей. Блы ухъуныр шІу аІо адыгэхэм, нэмык Ільэпкъхэми а пчъагъэр агъэлъапІэ. Сабыйхэр зэкІэ насыпышІо хъунхэу, псэукІэ дэгъу яІэнэу тафэлъаІо. Симэрэ Нурбыйрэ «яджэнэтыпчъэ зэІухыгъ» зыфаІохэрэм афэдэхэшъ, псауныгъэ пытэ яโэу илъэсыбэрэ къин зыдалъэгъугъэ якІалэхэм адэпсэунхэу тафэлъаІо.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

«Сэ саІыхба, сыбзэджэщтэп»

хьагъ, дэгъоу рагъэджагъэх, институтхэр диплом плъыжькІэ къаухыгъэх. Джы унагъохэм арысых, сабыйхэр апІух.

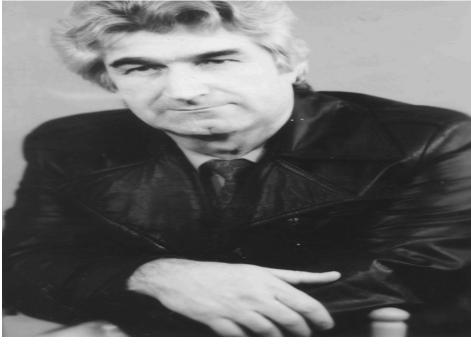
Непэ урыс кІэлэцІыкІўиплІ къа Гахыгъэу Симэрэ Нурбыйрэ яунагьо щаІыгьых. Асхети-ени мехА пшъэрылъ шъхьа-Іэу яІагъэр — ясабыйхэр алэжьынхэр ыкІи агъэсэнхэр — джы ежьхэм агъэцакІэ. Сабыйхэм адыгабзэр къагурэІо, дэгьоу еджэх. Къэбзэ цІыкІоу фэпагъэх, гушІубзыух.

«Мам», «пап» аІозэ, ны-ты къафэхъугъэхэм яджэх.

ЕджапІэм тыкІуагъэу Симэ икабинет тычІэсэу тыгущыІэзэ, «мам» ыІуи, пчъэр къы Гузыхыгъэ шъэожъыер Симэ фэдагъэп, ежьыр щхыпцІызэ «Мыр сикІалэмэ ащыщ, Василий ыцІэр», — къыти-Іуагъ. Нэужым сабыйхэу ап Іухэрэм ягушІуагъуи, ягукъауи зэрадагощыхэрэр, чэщ мычъыехэр къызысымаджэхэк Іэ зэрэрахыхэрэр, унагъо яІэ зэрэхъугъэхэм кІэлэцІыкІухэм къахилъхьэрэ гушІуагъор зэрэмыкІуасэрэр, ахэм зэпымыоу уна Гэ атет зэпытынэу зэрэщытыр Симэ къытфиІотагъэх.

Къымылъфыгъэ зыпІурэ цІыф пстэури ялыех. О уисабыйхэм агу хэбгъэкІэуи, уатепхъэшыхьэуи мэхъу, мыдрэхэм ар къагуры Іощта? Зянэ-зятэхэм яІэшІугъэрэ яфэбагъэрэ икъоу зэхэшІэгъу имыфагъэхэм сыдэущтэу агу хэбгъэхъо зэпытыщта? Сыд фэдэ щэІагъа уиІэн фаер сабый ибэхэм икІыхьагъэкІэ уафэсакъ зэпытынэу, ебгъэджэнхэу, бгъэсэнхэу узеуцуал Гэк Гэогум тетхэу къэхъугъэхэм узэхашІыкІыщта, шІу нэмыкІ угу зэрафимыльыр къагуры Іощта?

Бэ упчГэу къзуцурэр. Гъэнэфагъэу къэпІон плъэкІыщтыр зы: гукІэгъушхорэ щэІэгъэ--ымыж мыжимы зыхэмыжымы карохш

район гупчэм дэтым кІуагъэх. БэмышІэу къафащагъэхэу аІуи къарагъэлъэгъугъэ зэшыхэм ахэт шъэожъыер Симэ къышІэжьыгъ, зэрэтеплъэу ыгу къыпиІонтІыкІыгъ. Ар ылъэгъугъэу ыкІи дэгущыІагъэу къычІэ-

Іофхэр иІэхэу интернатым кІуагъэу кІэлэцІыкІу горэ изакьоу щысэу, гъзу ылъэгъу-

Тетя, зыгорэ аІыпхынэу укъэкІуагъа? Сэ саІыхба! Сыбзэджэщтэп, сыкъыодэ Гущт, къыриІогъагъ. ЗыкІэгъырэмкІэ зеупчІым нахыжъхэм ыгу хагъэкІыгъэу, лажьэ имыІэу къыщэхьэхэу, интернатым къызащагъэм бэ темышІагъэу къыфиІотэгъагъ. Джы зэрагъэплъынхэу къащэгъэ кІэлэцІыкІухэм ар ахэтыгъ. «Мы сабыир джыри Тхьэм сапэ къыригъэфагъэщтын, аІысхынэуи къысэлъэІугъагъ», — ыгукІэ зэриІожьи, теубытэгъэ пытэ ащ дэжьым ышІыгъагъ. Шъхьаем ахэр зэшыгъэх, хабзэу щыІэхэмкІэ зын-зыт къахэкІыгъэхэр зэкІэрыпчы мыхъунэу ары зэрэщытыр, ау ащ зыпІунэу зыштэхэрэри къезэгъынхэ фае.

Нурбыйрэ Симэрэ зэдырагъашти, кІалэхэр ядэжь къащэгъагъэх.

Сабый ибэхэр, уиунэ исхэми, зэрэгъэсэгъуаехэр гъэзет нэкІубгъом къыщипІотыкІышъущтэп. Симэрэ Нурбыйрэ къа-

хэр зэрэжъужьыгъэхэм, унагьо яІэ зэрэхъугъэм зэрэкІэгушІухэрэм егъэгушхох. Ежьхэми хьаулыеу къин зэрамылъэгъурэм егъэгушІох.

Симэ кІэлэегъадж. Апэрэ ІофшІэгъу илъэсхэм музыкэм иурокхэр кІэлэцІыкІухэм аригъэхьыщтыгъэх. Адыгэ Республикэм урыс кІэлэцІыкІухэми адыгабзэр арагъэшІэнэу унашьо зыщаштагьэм къыщегъэжьагъэу адыгабзэм иурокхэри къыратыгъагъэх.

Умыбзэ пстэури зэгъэшІэгъошІоп. Адыгабзэр анахь зэгъэшІэгъуаеу щы Іэхэм ахалъытэ. Арэу щытми, зэреджэнхэ тхылъи агъэфедэн программи щымыІ у рахьыжь этъэ тофытьом симэ къызэтыригъэуцогъагъэп. Иамалхэмрэ ишІэныгъэрэ ыгъэфедэхэзэ, ежь-ежьырэу программэ зэфэшъхьафхэр зэхигъэуцощтыгъэх, ахэмкІэ кІэлэцІыкІухэр ригъаджэщтыгъэх, адыгабзэкІэ къэгущыІэхэу ыгъасэщтыгъэх. Нэужым программэ гъэнэфагъэхэр щыГэхэ зэхъум, зэрэгущы-Іэхэрэм нэмыкІэу тхакІи арагъэшІэнэу пшъэрылъ къафагъэуцугъагъ.

Район олимпиадэхэм ренэу тахэлажьэщтыгъ, — къытиІуагъ Симэ. — Диктантэу адыгабзэкІэ сабыйхэм атхырэм нэмыкІэу текстыр адыгабзэкІэ зэрадзэкІын, грамматическэ ыкІи творческэ ІофшІэн-

Сянэ идунай ыхъожьыгъ...

Сянэ гупсэу Къэсэикъо-Едыдж япхъоу Алимэ (Рыкуе) 2012-рэ илъэсым мэзаем и 3-м идунай ыхьожьыгь. ХэткІи ным нахь цІыф лъапІэ зэрэщымыІэм Іо хэлъэп. «Ныр нэм фэд» aIo адыгэхэм. Ау тэ тянэ нэм имызакъоу, псэми фэдагъ. ЗэшитІу-зэшыпхъум тлъэгуанджэ зэрытым тшъхьэ итэу ибэу тыкъызэнэм ар ни тфэхъугъ, ти тфэхъугъ.

1958-рэ илъэсым тятэ идунай зехъожьым тянэ илъэс 30 нахь ыныбжьыгъэп. Ау щытми, ежь итхъэгъо-гушІуагъо емыгупшысахэу, пшэхъо сыхьатым фэдэу, ежь ыпсэ тэ къытхилъхьэзэ, игъашІэ къыттыриухагъ. Апэрэ илъэсиплІ закъом нахьыбэ рамыгъэджагъ нахь мышІэми, тянэ тэ тиапэрэ кІэлэегъэджагъ. ТхэкІэ-еджакІэ тигъэшІагъ. Сэ сшъхьэрэ спсэрэкІэ сызэреджагъэми, шІум ылъэныкъокІэ бэми, макІэми зэзгъэшІагъэу, злэжьыгъэм сянэ иІахьышхо зэрэхэльым уехьырэхьышэжьынэу щытэп.

Зыми иягъэ римыгъэкІэу, амал зэриІэкІэ хэти ишІуагъэ ригъэкІыным ыуж сянэ ит зэпытыгъ. Ащ идунай зэрихъожьыгъэм тыгуи, тпси, тищыІэныгъи акІэлъэныкъо гуигъэугъэм фэд. Тигукъао ины дэд.

Ау щытми, тянэ гупсэ ыпсэ зыщыхэкІыгъэ мафэр бэрэскэшхоу ыкІи Тхьэм илІыкІо лъапІэр къызыхъугъэ мафэу, заІэтыжьыгъэ мафэри ощх-оешхо мэфитІум азыфагу къифэрэ мэфэ ош у дахэу зэрэтефагъэр Тхьэ лъапІэу лъагэм ынэшІу къытщыфагъэу, насыпыгъэшхоу тэлъытэшъ, ащ гу быяугъо хэтэхы.

Джащ фэдэу ныбджэгъу-гупсэмэ атэмашъхьэ телъэу къэхалъэм нэс зэрахьыгъэм, иджэназ фэІо-фашІэ цІыфыбэ зэрэхэлэжьагъэм, тинэшъхъэигъо гукъэбзагъэкІэ къызэрэддагощыгъэм тигухэкІ къытфагъэпсынкІагъ.

Кавказ Хасэхэм я Федерацие и Тхьаматэу Шыгъэлыгъо Уаджид апэ итэу, нэмык къалэхэм къарыкІыхи Анталием нэс къэкІуагъэхэм «тхьэшъуегъэпсэу» ясэІо. Анкара Черкес ыкІи Анталие Кавказ Хасэхэостисски мехоГинГик им къыддагошыгъ.

Цжащ фэдэу Адыгэ Республикэм и Адыгэ Хасэ и Тхьамэтэ гъэшІуагъэу, шІэныгъэлэжьэу Шъхьэлэхъо Абу, шІэныгъэлэжьэу Къуекъо Асфар, гъэзетэу «Адыгэ псалъэм» иредактор шъхьаІэу ХьэшІуцІэ Мыхьамэд, гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредактор шъхьа-Ізу Дэрбэ Тимур телефонкІэ къытфэтхьаусыхагъэх. ЗэкІэми «тхьэшъуегъэпсэу» ясэІо. Тхьэм хэти фэмыІэтын гукъао къыферэмыхь! Гукъэо -оатытеІ идехеарнеІпыІлоІш шІу Тхьэм къытфешІ! Хэти кІуачІэрэ щэІагъэрэ къытет! Пстэуми япсауи яхьади Тхьэм гукІэгъу къафишІынэу тафэлъэІо!..

ХЪУАЖЪ Фахьри.

Анкара къал.

N. W.

сае з сае з искусствэмрэ дунэе фестивальхэмрэ сае з сае з сае з

«Нартым» тегъэгушхо

Италием ишъолъырмэ ащыщэу Сицилием икъалэу Агридженто Дунэе фольклор фестиваль-зэнэкъокъоу «Миндальное цветение» зыфиюрэр щыкуагъ. Аргентинэм, Колумбием, Индием, Болгарием, Сербием, Венгрием, Чили, Хорватием, Грузием, Белоруссием, Урысыем, зэкымки хэгъэгу 20-мэ якъэшъокю ансамблэхэр ащ хэлэжьагъэх. УФ-м ыцыкы Адыгэ къэралыгъо университетым илъэпкъ ансамблэу «Нартыр» фестивалым рагъзблэгъагъ.

 Казань тыщы
 Дунэе фестиваль-зэнэкъокъоу «Миндальное цветением» изэхэщакІомэ ащыщэу Ирина Кулевам тиансамблэ лъэшэу ыгу рихьи, Италием тырагъэблэгъэнэу хъугъэ, — eIo «Нартым» ихудожественнэ пащэу, Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу Шагудж Казбек. — Америкэм, Азием, Африкэм, Европэм яансамблэхэр Сицилием икъалэ щызэнэкъокъунхэм ыпэкІэ концертхэр къатыгъэх. Ансамбли 3 — 4 зэгъусэхэу пчыхьэзэхахьэм хэлажьэщтыгъэх. Куп пэпчъ илъэпкъ шэн-хабзэхэр къа-Іуатэщтыгъэх. Индиер, Грузиер, Мексикэр, нэмыкІхэри тиконцертхэм къахэлажьэщтыгъэх.

Курорт къалэу Агридженто щыт. Тарихъым епхыгъэ чІыпІэ дахэхэм ансамблэхэр ащыІагъэх. Пчэгу зэ-Іухыгъэхэм концертхэр къащатыщтыгъэх. Фестиваль-зэнэкъокъур мэфитІум къыкІоцІ кІуагъэ. Ансамблэхэм ятворчествэ уасэ фэзышІырэ купым Францием, Мальтэ, Урысыем, нэмыкІхэм къарыкІыгъэхэр хэтыгъэх.

Такъикъ 12-р ба?

Фестиваль-зэнэкьокъум хэлажьэрэмэ такъикъ 12-м къыкlоці якъашьохэр къагъэльэгъонхэ фэягъэ. Уахътэр зышіомакіэхэр къахэкіыгъэх. Ар телъхьапіэ зышіыгъэхэм яіоф къимыкіыгъэуи плъытэ хъущт. «Нартым» къызыхэпхын плъэкіыщт репертуар чъэпхъыгъэ иі. Ащ ишіуагъэкіэ программэр гъэшіэгъонэу, къашъохэр зы къзгъэгъэ іэрамышхом фэдэу гъэпсыгъагъэх.

Шьэфрыкьо Адамрэ Нешэ Нэфсэтрэ «ЗэфакІор» къашІыгъ. Псым дэжь щызэпэуцугьэхэм афэгьэхьыгъэ къашъом Гостэкъо Асхьад, Бгъошэ Рустам, ПэшІо Елизабетэ хэлажьэх. Ижъырэ къашъоу «Исльамыер» Тэтэр Щамилрэ Адыжъ Лымэтрэ къагъэльэгъуагъ. «ЛъэпэчІасэм» Бгъошэ Рустамрэ Еутых Джэнэтрэ ясэнаущыгъэ рахьылІи,

купкІзу иІэр пчэгум къыщызэІуахыгъ. Къэшъо зэхэтхэм ахэлэжьагъэх Жъыкъо Игорь, Тхьаркъохъо Адамэ, Къонэ Мыхьамэт, ДыдыкІ Залинэ, Нэщэ Риммэ, Унэрэкъо Суандэ.

Шэн-хабзэр къэзыІуатэрэр

Фестивалым Урысые Федерацием ыціэ къызыщыраюкіэ, Адыгэ Республикэм игугъу къашіыщтыгъ. Тильэпкъ итарихъ, шэн-хабзэхэр къашъомрэ орэдышъомрэ абзэкіэ дунаим щябгъэшіэным фэші купым зыкіыныгъэ хэльын зэрэфаер тиартистхэм дэгъоу къагуры іощтыгъ. Зэіухыгъэ пчэгухэм тиансамблэ къащитыгъэ концертхэмкіэ ціыфмэ ашіэ хъугъагъэ. Жюрим хэтхэр ащ щыгъозагъэх.

— Тикъашъохэри, тишъуашэхэри дахэх, — къеlуатэ Адыгэ къэралыгъо университетым тарихъымкlэ ифакультет щеджэу, «Нартым» икъэшъуакlоу Нешэ Нэфсэт. — Адыгэ шъуашэр тщыгъэу тызылъэгъухэрэр нахъ благъэу къытэкlуалlэхэз, ашlогъэшlэгъонэу упчlэхэр къытатыщтыгъэх. Ащ фэдэ фестивальхэр пlуныгъэм фэлажьэх, нэмыкl лъэпкъ зэхахъэмэ тахэлажьэ тшlоигъоу Адыгеим къэдгъэзэжьыгъ.

Къэшъуак Гохэр апэрэх, шъуашэхэр...

Къэшъуакіомэ язэнэкъокъу «Нартым» апэрэ чіыпіэр къыщыдихыгъ. Лъэпкъ шъуашэхэм ядэхагъэ жюрим шъхьафэу уасэ фишіыгъ. Адыгэ Республикэм иансамблэ ятіонэрэ чіыпіэр къыфагъэшъошагъ.

Къыдгурэlо зы фестивалым текlоныгъэр тlогъогогъо къыщыдэпхыныр зэхэщакlомэ къырамыгъэкlупэу къызэрэхэкlырэр. Адыгэ шъуашэр идэхагъэкlэ дунаим щашlэ, щагъэльапlэ. Адыгэ шъуашэм имафэхэр илъэс къэс Адыгэ Республикэм, тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ шъолъырхэм ащызэхащэ зыхъукlэ, тилъэпкъ итарихъ, икультурэ дунаим нахьышlоу щашlэщтых.

Тафэраз

«Нартыр» Италием кІоным фэшІ творческэ амалэу иІэм изакъоп узэгупшысэн фаягъэр. МылъкукІэ, зэхэшэн ІофхэмкІэ ІэпыІэгъу къыфэхъугъэмэ гъунэ имы Гэу тафэраз. «Нартыр» къызэрэтэльэІугьэр къыдэтлъытэзэ, гъэзетымкІи тхьашъуегъэпсэу ятэІожьы, тигуапэу ацІэхэр къетэІох: Хъунэго Рэщыд, Пщыжъ Щамсудин, ЕмтІылъ Зауркъан, Нэтхъо Азамат, Бэщыкъо Асльан, Тэхътэмыр Адам, Сапый Юныс, КІэрэщэ Анцокъу, Мэрэтыкъо Шыхьамбый, Шъэфрыкъо Мурат, Нэгъой Мурат, Пщыдатэкъо Ризо, Хъурым Хьазрэт, Битэ Казбек, Бэджэнэ Ахьмэд, Пэнэшъу Къэплъан, Къэтбамбэт Исмахьил, Тхьаркъохъо Азэмат, Нэгъужъ Аскэр.

Нэм ылъэгъурэр гум шъхьапэ фэхъу. «Нартым» хэт ныбжьык Іэхэр Италием зэрэщы Гагъэхэр егъаш Ги ащыгъупшэжьыщтэп. Тиреспубликэ дунаим нахьышІоу щашІэным яІахьышІу хашІыхьагъ, къэшъуакІо пэпчъ ишІэныгъэ хигъэхъуагъэу Мыекъуапэ къыгъэзэжьыгъ. Пщынаоу Шорэ Мурати, пхъэкІычаоу Бжьэмыхъо Бислъани, шъонтрыпымкІэ къадежъыущтыгъэ ЛІыхъурэе Заури лъэпкъ мэкъамэхэр зэрагъэжъынчыгъэхэм уасэ зэрафэтшІыщтыр тшІэрэп. Гъунэ имыГэу тафэраз. Ащ фэдэ музыкантхэр, къэшъуакІохэр арых тильэпкъ искусствэ, тарихъыр дунаим щязыгъашІэхэрэр. ТилъапІэхэу «Налмэсым», «Ислъамыем» ацІэ къызыщетІон фэе тхыгъэхэр тапэкІэ къыхэтыутыщтхэшъ, непэ «Нартым» шъхьафэу тыфэгушІо, тырэгушхо. Шъопсэу зэкІэхэми.

Зэхэзыщагъэхэр: Адыгэ Республикэм

дыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкІэ,
ІэкІыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ
зэпхыныгъэхэмкІэ
ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ
и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщы Гэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьаІэм иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:

Зыщаушыхьаты-

adygvoice@mail.ru

гъэр:
Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжь ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым шылажьэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэзытхыгъэхэм аІэкІэдгъэхьажьыхэрэп.

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4768 Индексхэр 52161 52162 Зак. 401

Хэутыным узщык1этхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 Зыщык1этхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Тарихъым ухащэ

2011-рэ илъэсым къыкіоці культурэм, искусствэм, нэмыкіхэм афэгъэхьыгъэу Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ыугъоигъэр макіэп. Ахэр зэхэугъоягъэхэу къэгъэлъэгъоныр къызэіухыгъэным фэгъэхьыгъэ зэхахьэр тыгъуасэ музеим щыкіуагъ.

Льэпкъ музеим идиректор игуадзэу Шэуджэн Налмэс, шІэныгъэмкІэ иІофышІэ шъхьаІэу Тэу Аслъан, фэшъхьафмэ тызэрэщагъэгъозагъэу 2011-рэ илъэсым экспонат 2551-рэ Льэпкъ музеим къыІэкІэхьагъ. Музеим ифонд пкъыгъоу хахьэрэр 287548-рэ мэхъу. 2011-рэ илъэсыр археологием фэгъэхьыгъэ ІофшІагъэхэмкІэ баеу щытыгъ. Экспедицие гъэшІэгьонхэр зэхащагъэх. Асран Іуашъхьэ макІэп къыцычІахыгъэр. Тарихъ саугъэтхэр къзухъумэгъэнхэм фэшІ республикэм иахъщэ зэрэхалъхьагъэм ишІуагъэкІэ егъэжьэпІэшІухэр ашІыгъэх.

сако сако сако сако сако <u>МУЗЕИМРЭ КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРЭ</u> сако сако сако сако сако

РСФСР-м изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу, ансамблэу «Налмэсым» ильэсыбэрэ Іоф дэзышІэгъэ Бэшкэкьо Масхьудэ, Урысыем изаслуженнэ сурэтышІхэу Пащтэ Германрэ ПэтІыощэ Феликсрэ ятворчествэ фэ

гъэхьыгъэ къэгъэлъэгъонхэм узыІэпащэ. Уяплъызэ, тарихъым гукІэ ухащэ, сурэтхэр нэгум къыкІзуцох, уадэгущыІэ пшІоигъо охъу.

Гущыгэ пштоитьо охьу.

Урысыем изаслуженнэ артисткэу ШъхьакІумыдэ Нурыет, ансамблэу «Налмэсым» иапэрэ директорэу Бэшкэкьо Масхьудэ, Мыекьопэ музыкальнэ училищым иапэрэ директорэу Ахэджэго Щэбанэ, нэмыкІхэм ясурэтхэр, ятворчествэ тарихым хэкІокІэштхэп. Музеим тхыгъэхэр, пкыгьо гъэшІэгьонхэр къыщагъэлхагъох. БлэкІыгъэр пшІэным, къэкІощт уахътэм зыфэбгъэхьазырыным афэшІ ащ фэдэ къэгъэлъэгъонхэр льэшэу тищыкІагъэх.

Сурэтыр Лъэпкъ музеим къыщытырахыгъ.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.